

წიგნისაწიგნისი საქართველო

ლიტერატურული საქართველო * LITERATURULI SAQARTVELO * ЛИТЕРАТУРУЛИ САҚАՐՏՎԵԼՈ

23 ივლისი 2021წ. №18 (4017) გამოცემის 90-ე წელი ფასი 1 ლარი

ქართული გენოციდის ავსტრიული ბენეფიცი

ანუ სომეხი სენა კირკიძის კარიერა

თეა ფარულავა კენიდა

ბურგენლანდის მთებში (ავსტრია), ნოსიდლერის ტბის მიდამოებში, დღეს სენტ-მარგარეტენად წოდებულ კარიერში ჯერ კიდევ რომაელებმა დაიწყეს კირქვის

მოპოვება. საუკუნეების განმავლობაში აქ მოპოვებული ქვით ავსტრიაში ბევრი ცნობილი და ნაკლებადცნობილი შენობაა აგებული; მათ შორისაა ვენის წმინდა შტეფანის ტაძარი და არაერთი შენობა რინგშტრასეზე.

იუნესკოს გადამწყვეტილებით, სენტ-მარგარეტენის ღია კარიერი „წარმოადგენს განსაკუთრებულ ფასეულობას კაცობრიობისთვის“ და ამ ბუნებრივ ძეგლს მსოფლიო კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის სტატუსი აქვს მინიჭებული. აქაურობა ინახავს დედამიწის გეოლოგიური ისტორიის უნიკალურ საუნჯეს. 20-30 მილიონი წლის წინ ეს მიწა ზღვით იყო დაფარული და აქ დღესაც პოულობენ პრეისტორიულ მიდიებს, მარჯნებსა და ზღვის ზღარბებს. ამ მიწების მფლობელები უნ-

გრელი არისტოკრატები ესტერპაზები იყვნენ. XVI საუკუნიდან მოყოლებული, ესტერპაზები მნიშვნელოვან როლს თამაშობდნენ უნგრეთისა და ავსტრიის ისტორიაში. ოჯახი იმთავითვე ცნობილი იყო ჰაფსბურგების

▶▶ დასასრული 80-3 გვ.

თავისუფალი სულის ეპოპეა

ის შეიძლება ყოფილიყო ან მართლაც იყო ქართული მუსიკალური კულტურის ცოცხალი ემბლემა. თავისი შემოქმედებით-ადამიანური ხასიათით არანაირად არ შეესაბამებოდა მუსიკოსის ზოგად სტანდარტს, მაგრამ, სამაგიეროდ, ზუსტად ესატყვისებოდა ქართულ ისტორიულ ფენომენს. უთუოდ ასეთი ტიპის ქართველები ქმნიდნენ ჩვენს გასაოცარ ხალხურ პოლიფონიას.

რევაზ ლალიძე ტკბილ ხმათათვის გამოგზავნა ქვეყნად დაშლადებულმა. და არა მარტო ტკბილ ხმათათვის... მის მელოდიაში თავიდანვე იგრძნობოდა გონი, სამშენიველი, საფანელი ქართული სულისა. მარტო ბუნების ხმებს კი არ აგრძობდა და გადმოსცემდა, არამედ ადამიანის სულის ბგერებსაც აცოცხლებდა თავის მუსიკაში.

რევაზ ლალიძის ლირიკული სიმღერა არის ყველაზე ავტობიოგრაფიული, ყველაზე დამოუკიდებელი, ყველაზე ჩვენი...

ვინ იცის, იქნებ მარტო სიმბოლური მნიშვნელობისა არ იყო ის ფაქტი, რომ დიმიტრი არაქიშვილის რჩევით შევიდა საკომპოზიტორ ფაკულტეტზე და პედაგოგად ანდრია ბალანჩივაძე ჰყავდა.

ბავშვობაში მუსიკა არ იყო მისი გატაცება. პირიქით, გაურბოდა მუსიკას. ფეხბურთის თამაში ერჩივნა. მამამისი, ილია ლალიძე, სერიოზული, დინჯი, დარბაისელი იმერელი, ხშირად იტყოდა: „მუსიკოსობას ვინ ჩივის, ნეტავ ოდესმე კაცი თუ დადგება მისგან“-ო, მაგრამ პირველად რომ მოისმინა მისი სიმღერები, მამამ გაოცებით წამოიძახა: „რეზო, ეს შენ ხარ?!“

ღიას, ეს რეზო იყო.

მუსიკა თვითონ მივიდა მასთან. და დაიწყო დიდი შემოქმედებითი ცხოვრება, რომელიც მარტო კაბინეტსა და დარბაზებში არ მიმდინარეობდა.

ბუნების შვილად გრძნობდა თავს, სულით და გულით ბუნებაში იყო განზავებული. ნადირობდა, თევზაობდა, ნადიმობდა, თამაშობდა,

რევაზ ლალიძე - 100

მღეროდა, ესეცვარულეობდა მშობლიური ქვეყნის წყალ-ჭაღბსა და ველ-მინდვრებს, მთასა და ბარს. საქართველო ფეხით ჰქონდა შემოვლილი. ვერ იტანდა მარტობას. ყველაზე კარგად მეგობართა გარემოცვაში გრძნობდა თავს. რამდენჯერ ჩაუნიშნავს ასეთ გარემოში შთაგონებით მოსული მელოდიები, რამდენჯერ სიგარეტის კოლოფზეც მიუწერია მელოდიის ფრაგმენტები.

ის ქმნიდა და ჩვენ ვმღეროდით მის სიმღერებს, როგორც ჩვენი სულის ამოძახილს, როგორც ღვთაებრივი ზიარების საიდუმლოს.

რევაზ ლალიძის სიმღერები და მელოდიები ყველა მხრიდან მოდიოდა ჩვენამდე - კინოფილმებიდან: „საბუდარელი ჭაბუკი“, „განგაში“, „ჩემი მეგობარი ნოდარი“, „ხევსურული ბალადა“, „ხევისბერი გოჩა“, „კეთილი ადამიანები“, „ვინ შეკაზმავს ცხენს“, „ყვავილი თოვლზე“, „ზვიგენის კბილი“, „ერთი ცის ქვეშ“; რადიოდან, ტელევიზიიდან, სახალხო ზეიმებიდან და თავყრილობებიდან: „თბილისო“, „ჰიმნი ქუთაისს“, „ბალადა ვაზზე“, „ჩემო კარგო ქვეყანავ“; სპორტული დარბაზებიდან: „საჭიდაო“; სცენებიდან: ოპერა „ლელა“ და სხვა ძალიან ბევრი.

დაიბადა 1921 წლის 10 ივლისს ბაღდათის რაიონის სოფელ ოზნაში, მუსიკალური ძვრების ებიციენტში, საიდანაც იყო ჯანსუღ კახიძე.

გარდაიცვალა 1981 წლის 16 ოქტომბერს. დაკრძალულია დიდუბის პანთეონში.

მრავალი ჯილდო ჰქონდა მინიჭებული, მაგრამ ბოლომდე შემორჩა მხოლოდ ერთი - ხალხის სიყვარული, რომელიც არასოდეს განელდება, რადგან უკვდავია მისი მუსიკა, როგორც თავისუფალი სულის ეპოპეა.

დაუვინყარი თამაზი

ელიზბარ ჯაველიძის წარილი

83.2

„ქართული ლაზიერი“

ნონა გაშვინდაშვილი

83.3

მე ვარ მულიღი

თამაზ ნატროშვილი

83.5

წინ-წინ რო დაღამულა...

მისო მოსულიშვილის პროზა

83.6-7

ნაწყვიტ-ნაწყვიტი ფიქრები

მაია ცარიცვაძე

83.9

ელისბარ ჯაველიძე

როცა ერი ერობდა, „დიდი“ კაცის სიკვდილი ერის ღრმა სულიერ წუხილს იწვევდა, მოდუნებულს ენერგიით ავსებდა, მძინარეს აღვიძებდა და მიზეზთა გამო, დაოკებულ „რისხვას“ გადმოღვრიდა ხოლმე.

ეს იყო მამინ, როცა ქართველი ქართველობდა, როცა ეროვნული სული წარმართავდა ყველა ჩვენგანს, როცა „ჩვენ“ აერთიანებდა „მე“-ს და „შენ“-ს. ქართველი ერის მოძღვარი, დიდი ილიას კითხვისა არ იყოს: „ახლა ქართველები ვართლა სადმე?!“

ეს გულის შემდგრელი კითხვა, მწუხრის ზარივით რომ რეკდა, დღეს უფრო უღერადი და სულის შემდგრელია.

სწორედ ეს განწყობა მეუფლება, თამაზ ნივნივადის გარდაცვალების დღე მახსენდება.

თამაზს არ უყვარდა როხროხი და უაზრო ლაყობა: მე არ მაგონდება ერთი შემთხვევაც, როცა ის ტელეეკრანიდან თავს აწონებდა ქართველ საზოგადოებას, მაგრამ მისი ავტორიტეტი და პოპულარობა უსაზღვრო იყო. მის წერილებსა და გამონათქვამებს ზეპირად იმეორებდა მკითხველი საზოგადოება, რომელიც დღეს უაზრო, შეთითხნილი და მიზანმიმართულად გამრუდებულ ტელეგადაცემებს მისჩერებია და ყოველივე სისულელე, იქ რომ ითქმება, მისეული ჰგონია!

ამას იმიტომ მოგახსენებთ, რომ თამაზის სიკვდილს არც მთავრობისა და არც ლიბერალიზმის ჭაობში ჩაფლულ ე. წ. საზოგადოებისგან დიდი ვნებათა ღელვა არ მოჰყოლია, რაც მეტყველებს ჩვენი ეროვნული ცნობიერების დაცემასზე.

არადა, ნებისმიერი ქართველისთვის გულდასაწყვეტი იყო იმეფენად გადასახლება ამგვარი ადამიანისა.

დაუნჯებული მნიგნობარი იყო. ვგონებ, ლიტერატურულ სამყაროში გარკვეულ ადამიანს არ გაუკვირდება ის თვალთახედვა, რომ მან ქართულ მწერლობას, უფრო სწორედ, კრიტიკა ახალ საფეხურზე აიყვანა და ეს უანრი, რომლის წარმომადგენლები დაუნდობელი კრიტიკით ამხელდნენ მხატვრული ქმნილების ამა თუ იმ ნაკლს, გარდაქმნა და კიცხვის მახვილი, სულისა და სარკაზმის ნატიფი ნაკადით შეცვალა.

თამაზს კარგად ჰქონდა გააზრებული ძველი აღმოსავლური სიბრძნე – სადაც კიცხვა და დასჯა არ სჭრის, იქ სარკასტული სიცილი აღწევს მიზანს.

ამიტომ იგი შემოქმედს თუ მწერალს კი არ უჩივდა, ამა და ამ სტილით წერეო, არამედ მაღალი ნიჭიერებით, იუმორის სხივით ანათებდა ქმნილების ბნელ კუნჭულს და სიცილ-სიცილით

ლაუნიყარი

ნათელისკენ მიჰყავდა შემოქმედიცა და მკითხველიც. ამგვარი მხილების გზა, რომელიც გონებრივი განსჯით შთააგონებს და იუმორისა და სიცილის ველში გადაჰყავს. ერთობ რთულია, გარჯით ვერ მიიღწევა და ის ოდენ ღვთით გარდმოვლენილ, ღვთით ბოძებული ნიჭით დაჯილდოებულ შემოქმედს ხელწიფება.

აი, ამ ნიჭით თამაზ ნივნივადემ შეარყია ის ძლიერი სისტემა, რომელიც წარმართავდა ნახევარ მსოფლიოს (გავიხსენოთ „ლოზუნგების ქვეყანა“). ამ ნიჭით გამოაღვიძა მან დროებას ჩამორჩენილი, ძილს მიცემული ქართველი ერი („გაიღვიძე, გრიშა ბიძია, დეპოში ვართ!“). ამ ნიჭით აშიშვლებდა იმ პოლიტიკოსებს, მხოლოდ თავის თავზე რომ ფიქრობდნენ. ქვეყანა და ხალხი არ ადარდებდათ („ცუცა, სდექ!“) და სხვ.

ამ ნიჭით ამხელდა სახელგანთქმულ მწერლებს, რომლებსაც ცა ქუდად არ მიჩნდათ და დედამიწა ქალამნად და უმარტივეს ჭეშმარიტებასა და ცხოვრების უბრალო ელემენტარულ მოვლენებში ვერ ერკვეოდნენ და მისთ.

ერთი სიტყვით, კრიტიკის სივრცე, რომელიც ადრე ყვაოდა, დღეს დამჭკნარ ყაყაჩოს ჰგავს.

თამაზის დონის კრიტიკოსი, უმცირეს ატომსაც რომ ეროვნულ სპექტრში ატარებდა და ქვეყნის უბედურება, ჩინიანის თუ უჩინო ადამიანის ნაკლი მზის შუქზე გამოჰქონდა და მის მოგვარებას ლამობდა ისე, რომ ადამიანისთვის შეურაცხყოფა არ მიეყენებინა, არ მეგულება.

მაგრამ, თუკი მომავალში უფალი ინებებს მის სადარ ადამიანს – შემოქმედს მოგვივლენს, მაღლობის მეტი რა გვეთქმის ქართველებს!

მთავარი მაინც ის არის, რომ თამაზ ნივნივადე ღვთით ბოძებულ ნიჭთან ერთად, უნაკლო ადამიანი და ჭეშმარიტი მამულიშვილი იყო; ვინც მამულს აღმერთებდა, ქართული ეროვნების სრულყოფილება უდავო ჭეშმარიტებად მიაჩნდა, ქართულ ტრადიციებს ერთგულებდა, ქართული ოჯახი სინძინდის სათავედ მიაჩნდა, საოცრად უყვარდა თავისი ღირსეული ძმები – თენგიზი და მურადი, განსაკუთრებით კი თავისი დაიკო – დოდო, რომელსაც ის თავს დასტრიალებდა და უფრთხილდებოდა, ვითარცა განდევნილი ღმერთისთვის დანთებულ სანთელს.

დიდად აფასებდა ბუნებით კეთილს ადამიანს, ნიჭიერებას და არ მახსოვს, სხვის წარმატებას მისთვის შური აღძრას, პირიქით, სხვისი წარმატებებითა და

თამაზ

სრულყოფილებით ხარობდა. ამაცობდა კიდევ, ასეთები ვართ ქართველები.

უზადო მეგობარი იყო, არასოდეს გილატებდა და დაღმართზე დაშვებულს საყვედურის ქვას არ დაგადევნებდა. ეს პირადად მე გამოვცადე, როცა აიჭრა ქვეყანა და ქართველი ქართველს აღარ ჰგავდა, როცა ისეთი რეჟიმი დადგა, რომ ტელეფონით შენთან საუბარს ერიდებოდნენ. როცა ადრე ვერას გიბედავდნენ და დრო იხელთეს, გულში დაგუბებულ შხამს სხვადასხვა მეტაფორებით აფრქვევდნენ. თამაზს ფიქრადაც არ მოსვლია, ჩემზე რაიმე საყვედური ეთქვას, მეტიც, როცა აუფი უამის გამო, იძულებული ვიყავი, გერმანიაში გავხიზნულიყავი და რამდენიმე წელი იქ ოჯახითურთ მეცხოვრა, შორეულ ცივ, მაგრამ მაძლარ გერმანიაში ხშირად გამხსენებია თამაზი თავისი ირონიული, მაგრამ გულწრფელი ღიმილითა და ეს კიდევ უფრო მიძლიერებდა სამშობლოსთან დაშორებით აღძრულ სევდას.

დაბრუნების შემდგომ კვლავ აღდგა

სირა შალაშვილი

დათოშვიტყვილისო

ბატონო თამაზ, ბატონო თამაზ, რა ვუთხრა შენს სულს, ჩემო ძამიკო, ერთი დღე რატომ გაგვიყო ღმერთმა, საამსოფლოდ და სამარადისოდ! წუთუ, იმისთვის – მახსოვდე მუდამ და არასოდეს არ დაგვიწყნო?..

ჩვენი მეგობრობა, გულწრფელი, ძველბური, მაგრამ განშორების სევდას, რომელმაც რამდენიმე წელს გასტანა, მაინც თან სდევდა ჩვენი ურთიერთსიყვარული.

ამას კარგად გამოხატავს თამაზის ის წარწერა, ერთ-ერთ ბოლო წიგნზე რომ მომიძღვნა: „ძვირფასო მეგობარო, რამდენი დრო გასულა, რაც ერთმანეთს არ შევხვედრივართ! ამ განშორებით გამოწვეულ სევდას შენ ვერ იგრძნობდი! მე კი ძალიან მენატრებოდი! ერთი სიტყვით, ახლა მზად ვარ, ჩემს გრძნობებში გამოგიტყდე და გულწრფელად გითხრა: „მიყვარხარ, ძლიერ, ძლიერ“. თამაზის

ნივნივაქე

ამგვარი დამოკიდებულება მეგობრისადმი არ არის გასაკვირი, რადგანაც მისი მოღვაწეობა და ცხოვრება მთლიანად ჭეშმარიტ მეგობრობაზე იყო დაფუძნებული და გასხივოსნებული.

ახლა თამაზ ნივნივადე იმ ღვთიურ, მარადიულ სამყაროში დამკვიდრდა. ამ განშორებით მის მრავალ მეგობარსა და ერთგულ მკითხველს გული დაგვწყვიტა და მძიმე დარდი და სევდა მოგვგვარა. მაგრამ, ისიც უტყუარია, რომ მისი სახელი, ვიდრე საქართველო და ქართველი ერი იარსებებს, მარად იკიაფებს და იბრწყინებს ქართული მწერლობის თავზე.

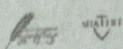
და კიდევ ერთი, დიდი იმედი მაქვს, რომ დაშორებას უცილობლად მოჰყვება მარადიული ურთიერთხილვა და შეერთება იქ, სადაც ღვთიური სხივი ასხივოსნებს და ბნელს ადგილი არა აქვს, ჩემო მეგობარო და მართალო ადამიანო!

ახალი წიგნები

ორი წიგნი, ერთი ავტორი და მრავალი თემა

თეიმურაზ ლლონტი

ქართული
მხატვრული
სუფრის ფანოჩანი

ალავერდის მონასტრის მარნის მთავარი მეღვინის, ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორისა და მევენახეობისა და მეღვინეობის

საერთაშორისო აკადემიის წევრის, თეიმურაზ ლლონტის წიგნი „ათასწლეულთა სიღრმეებიდან მომავალი ქართული დასტაქარი“ გვაცნობს ვალიკო ქალდანს, ხალხურ მკურნალსა და დასტაქარს. აქ ადამიანური, მეგობრული ურთიერთობებია წარმოდგენილი, ამასთან, საუბარია ინეს პიკზე, დომბაის ალპინისტურ ბანაკზე, „გიგანტური ჭადრაკის დაფაზე“, მეღვინეზე, მთასვლელობაზე, მთისა და მიწის სიყვარულზე...

ავტორი საინტერესოდ აღწერს ერთ ამბავს, რომელშიც ჩანს ვალიკო ქალდანის სახე, როგორც მკურნალის. ერთ-ერთი ლაშქრობის დროს თეიმურაზ ლლონტი ფეხს იტყენს. სწორედ ამ პერიოდში გამოჩნდება ვალიკო ქალდანი, რომელიც ნატკენ ფეხს ოსტატურად უმკურნალებს, რის შემდეგაც ეწოდება მას „ათასწლეულთა სიღრმეებიდან მომავალი ხალხური დასტაქარი“.

წიგნის დასასრულში კარგად ჩანს თავად ავტორის პიროვნული დამოკიდებულება ვალიკო ქალდანის, მისი ოჯახისა და შთამომავლობის მიმართ, იგი დიდი პატივისცემით საუბრობს მათზე.

აღნიშნულ წიგნში მოცემულია სხვადასხვა პირთა და ადგილთა ფოტოები, რათა მკითხველისთვის ნათელი იყოს ის, თუ რაზეა საუბარი.

„ქართული ტრადიციული სუფრის ფანოჩანი“

„ქართული ტრადიციული სუფრის ფანოჩანი“ – ასე ეწოდება თეიმურაზ ლლონტის 2021 წელს გამოცემულ წიგნს. კრებული დაიბეჭდა მეღვინეობა „შათირის“ მხარდაჭერით, გამომცემლობა „ავტოგრაფში“. იგი ეძღვნება ქართველი ერის კულტურულ მონაპოვარს – ქართული სუფრის ტრადიციებს. წიგნში წარმოდგენილია ქართველთა სუფრის სახეები, ეტიკეტი, თამადის როლი და აქვეა განმარტებული სიტყვა თამადა – „ნადიმსა შინა წინამძღოლი“. საუბარია ღვინის მნიშვნელობაზე, ამასთან, მკითხველის ყურადღებას იპყრობს ჭაჭის აღმნიშვნელი – „დედოს“ საკითხი, საინტერესოაა წარმოდგენილი „პურ-მარლთან“ „პურ-ღვინოს“ მიმართება და სხვ.

ავტორი არგუმენტირებულად აყალიბებს თავის მოსაზრებებს სხვადასხვა მნიშვნე-

ლოვან საკითხზე და აღნიშნავს სხვადასხვა მკვლევრის მოსაზრებასაც.

უნდა აღინიშნოს, რომ კრებულში, მეტი თვალსაზრისითისთვის, საღვინეო ჭურჭლის დათარღობული ფოტოებია მოცემული.

ავტორი დიდ მადლობას იმსახურებს იმ შრომისთვის, რომელიც ამ არაჩვეულებრივი კრებულის შესაქმნელად გაუწევია.

მაია ჭყონია

ელისო ჭიტიასვილი

R

თავისუფლებას ნაკარგოვლონი

„...თავისუფლება სულს ისე მოსწყურდა, ვით დაჭრილ ირმების გუნდს წყარო ანკარა...“ გალაკტიონ ტაბიძე

ზვიად გამსახურდიას

შენ საქართველო განოვებდა ლალიან ძუძუს, ტკბილი ჰანგები დაგებდა უხვად აკვნიდან, შენ არ დანებდი ბნელ სანუთროს, ვით დემონს უძღურს, თავისუფლების შთაგონება დაგყვა მალდიდან.

ჰგავდა სიზიფს? – არა, ეგ სხვა გოლგოთა არის, მაგ მტკიცე ბრძოლით თვით გოლგოთის გასცდი მწვერვალებს,

„თავისუფლება საქართველოს“ – და ეგ ფრთამალი შენი ცნებები თვით ზეცაში გაიფრთხილებს.

ლაზარე აღსდგა! – გაახარე ამერ-იმერი, ჩვენი გულები მართლაც დიდი რწმენით აივსო, ამ შენი ხალხით, შენი ერთ ხარ ბედნიერი და შენი ღვანლი გოლგოთაა სადარბაისლო.

ვერა დროებამ ვერ ნაშალოს კვალი უკვდავი და ზეციდანაც ეგ ცნებები სიმტკიცეს გვგვრიან, ეფარვის მინას შენი სისხლი, როგორც უფალი, და შენ, მეფეო, საქართველოს ზვარაკი გქვია.

ძახილი

გვაქვს გული წრფელი, მხნე და ამტანი, თვით საქართველოს ღირს, სადარისო, იმედით მტკიცე, განძი გამტანი, უშრეტად ენთოს და იმაისოს.

ჩაფხიდოთ ხელი ერთურთს ნუგეშად, გვესმის, მოგვძახის ხმა საგაისოდ, კი არ ჩაქრება, გაიფურჩქნება, ვით გაზაფხული სადარბაისლო.

ძახილი გვესმის, სიტყვა მართალი, ჩაუფდგეთ კვალში ხმით სადარისო, ხმას წინაპართა გულით ნათქვამის და ჩვენც როგორმე გავამაისოთ.

აი, ნამდვილი თქმა და მიგნება, აი, ნამდვილი და საგაისო, თაყვანისცემა გულით მიწდება იმ ხმის დავითის, თვით სადარისო.

და მეგობრებო, საქმით გამტანით გავავლოთ ხნული ჩვენც საგაისოდ, ვით გაზაფხული, ღვანლი მართალი, ყვაოდეს ლაღად და სამაისოდ.

შენ სულ სხვა ხარ, სხვა გაქვს გული

ჩემო თბილო ბელურა, თავზე მუდამ ვაჟკაცური ძმობის ქუდი გეხურა.

როცა თოვლის თეთრი თარგი ზეცას გადაებურა, შენ სულ მუდამ გვერდში მყავდი ჩემო თბილო ბელურა.

ერთგულების სანათური, რა გული გაქვს ძლიერი, გშენის გრძნობა ვაჟკაცური, ფარი, სხვა ნაშიერის.

დაგელოცოს ფრთები, უხმო ვაზს რომ გადაეხურა, მტკიცე ძმობის სამკაულო, ჩემო თბილო ბელურა!

***

ღამეა, მთვარე ანათებს და თავს ევლება ქვეყანას, სიყვარულს უმღერს, ამალღებს, გულს დარდი გადაეყარა.

ძნელია სულის სიბნელე, შეარხვეს სულს და გონებას, ვერ გადაასწრებს სიკეთეს, თუ კაცი დაემონება.

ღამის სიბნელე ჯობია გონებას, დაბინდებულსა, დაბნელებული გონჯია, ვერიდოთ დიდად ვნებულსა.

მე სიკობტავით ვერ ვნახე სულითა ბნელნი, ვერავინ, კოჭლია მათი სამყარო, ვით ფეხმოჭრილი მერანი.

სულის სიბნელე აჯობებს გულით, გონებით ვნებულსა, მაგრამ სინათლე აჯობებს სიბნელეს გაკერპებულსა.

ვით ხმავლით მჭრელით...

რევაზ მიშველაძეს

თქვენ კაცი გქვიათ წუთისოფლისა, ღმერთს ვიდრე მაღლი დაუქმევი, ბოძებნართმეულ მშობლიურ ოდას დაძაბუნება არ უწერია.

ქართული სიტყვის მთავარსარდალო, ეგ რკინის გული არ განელდება, დე, ქართველს მუდამ არგოს მალამოდ თვით მამობრივმა ხმამ და ვედრებამ.

იბრძვით კალამით, ვით ხმალთ, მჭრელით, დაულაღავი, ბნელთა მძლეველი, მეზარახტრე ქართველი ერის, უსამართლობის მტერი, მრჩეველი.

ერთ შვილ გაზარდეთ ცოტნედ, პაატად, მამულისათვის ხატად ილოცეთ, ვინც რომ სამშობლოს ქარს არ გაატანს, ვიცით, ქართველი არ დაიჩოქებს.

ღირსებას იცავთ მამულის მცველი, მწარე დღეები კვლავაც გარდავლენ, მარად დაგლოცავთ ქართველო ერი ნიკოფსიიდან დარუბანდამდე.

ვაჟა მიროტაძე

მარცხი

ბუხარი. ცეცხლი. ფიქრები ბოლავს, ცა – შემღვრეული, ღრუბელი – ბლანტი, მარტო ვარ ახლა, გიგონებ ახლა, ცრემლიან თვალებს ასკდება მარტი. მიყვარხარ ისევ, მიყვარხარ ისევ. პატარა გოგო ცისფერი ბანტით, თუმცა ამშვენებ სიცოცხლეს სხვისას შენით და ორი ლამაზი ბარტყით. ნუხელ მესიზმრა: მოვარდა ქარი და მოიტანა შენი სურნელი, აგიფრიალა კაბა და მერე, მუხლის თავებზე გკოცნის სულელი. მე მაინც მიყვარს, ჰო, მაინც მიყვარს, თავხედი ქარი, ღრუბელი ბლანტი, ბუხარი, ცეცხლი, პატარა გოგო, გადარეული და გიჟი მარტი.

გვენჯტრეხით

წუთისოფლის ბილიკები დავიარე, არ მკლებია მწუხარება, ნეტარება, დავილაღე, სულ ძალიან დავილაღე და სიბერე ფეხაკრეფით მეპარება. ჩამოვჯდები, საფლავებთან ჩამოვჯდები, ცა ტირის და მონატრების სევდა მახრჩობს, ვინც მიყვარდით და ვინც მწამდით, ყველა მანდ ხართ, მინისქვემა საქართველოს გაუმარჯოს! თქვენც გიყვარდათ, თქვენც გტკიოდათ, გიხაროდათ და სიკვდილის დაიჭეჯა მერე მეხმა, გაგვებუტეთ, ბავშვებვით გაგვებუტეთ, დაგვტოვეთ და ლოდების ქვეშ ჩუმად წევხართ. რა პატარა საფლავებში ჩატყულხართ, ტირიფებს და ალვას არხვეს ცივი ქარი, მანდ ჩაბარდა თქვენი დიდი სილამაზე და ცხოვრება – მშფოთვარე და ბობოქარი. შეგვაჩვიეთ, უთქვენობას შეგვაჩვიეთ, ვითომ ვცხოვრობთ, უდარდელად მიტომ დავალთ, ვირგებთ როლებს, ზოგჯერ ყალბს და ზოგჯერ მართალს, და ყველანი დასასრულის რიგში ვდგავართ. ამაოა, ყველაფერი ამაოა და ნაღველი უსასრულო არს და ჰგიეს,

გვაპატიეთ, ხშირად თუ არ მოგიკითხავთ – გვაპატიეთ, გვაპატიეთ, გვაპატიეთ. სანამ გული კიდევ ღელავს, კიდევ გულობს და სიცოცხლის ხე მყოფადი ისევ მარჯნობს, გვენანებით, გვახსენდებით, გვენატრებით, სიცოცხლეს და სიკვდილს ერთად გაუმარჯოს!

***

არც ვისთვის გამინდია, გული რა ტკივილს მალავს, ისეთი ამინდია, ნავიკითხავდი გალას. ამალამ, ალბათ, მოთოვს, შეისუდრება არე და გული ისე მომთხოვს, რომ ნავიკითხავ გრანელს. მე ნავიკითხავ გალას და ნავიკითხავ გრანელს, და მარტოობით მთვრალი დღეს უეჭველად დავლევ.

იმერეთში

ეროვნული ბიბლიოთეკა

იმერეთი მოვიარე, იისანი, მარჯნისანი, გვაღვა იყო, დასიცხულმა წყლის ძებნაში გავიცანი თეთრყორმიზა, სახემწყნარი, ტანი კიდევ ალვისანი, განა მართლა გოგო იყო, იყო ნაღდი ნატყრისთვალი. ფეხშიშველა გამორბოდა ჭისკენ სახემოცინარი, ტრიალებდა, ტრიალებდა მის მკლავებში ოწინარი. წყალს მანვდიდა ციციველას, ჩამიყენა მუხლში ქარი, ვმადლოობდი: ანგელოზო, როგორ სულზე მომისნარი. წყალი ყელზე მეღვრებოდა, ახლადდაბადებულს ვგავდი, ვუყურებდი, ვლოცულობდი, პირჯვარს გარდავისახავდი. წლებმა როგორ ჩაიქროლეს, ცრემლით ამესვებია თვალი, არც სოფელი, არც ის გოგო, აღარც ჭა და ოწინარი. ...ნეტავ სულ არ წავსულიყავ, იმერეთში, მკათათვეში ანდა გადავხვენილიყავ სათათრეთში, სათათრეთში.

ჩემო ცრემლიანო ღვთისმშობელო

ჩემო ცრემლიანო ღვთისმშობელო, ქვეყნის მწარე ბედზე მგლოვიარე, ისევ შენთან მოველ, სანუკვარო, ცა და ხმელეთი რომ მოვიარე, ნუთუ სიზმარია ყველაფერი, ჩუმად ავტირდი და გავიოცე, მერე შეგვედრე მუხლმოდრეკით: ჩემი საქართველო დამილოცე! შენი წილხვდომილი მინა-წყლიდან, დედავ, სანუგეშო სიტყვას ველი, ცხადად შემომესმა: კურთხეულ ხართ, გიხსნით ჭირისაგან ღვთისმშობელი. ჩემო ცრემლიანო ღვთისმშობელო, უნდა გეამბორო, ჩაგჩურჩულო: როგორ მოენატრე საქართველოს, თეთრი შროშანივით გაფურჩქნულ! დედავ უფლისაო, შეგვენიე, დედავ უფლისაო, მოვიარე, ჩემო ნაღვლიანო ღვთისმშობელო, ჩვენი ტკივილების მოზიარე. ივერთა მოდგმის წინმყოფელო, ჩემო ცრემლიანო ღვთისმშობელო!..

ნოდარ ბასილაძე

ჯახუს ამიჩიყვიზ

ნელთა სიმრავლემ ვერ შეგაშინა, არ მოგიხრია არასდროს ქედი, თუმც სიცოცხლეში ბევრჯერ ენამე, ღმერთმა ასეთი გარგუნა ბედი.

სულით არასდროს არ დაცემულხარ, მომავლის რწმენით იყავ ალვისილი, ზოგიერთივით ამ ჩვენს ქვეყანას არ მოდებხარ მწვანე ხავსივით.

იყავი და ხარ შეუდრეკელი, ბოროტების და ავის მზრახველი დე არასოდეს არ შეგებლალოს კაცური კაცის წმინდა სახელი.

სულ მუდამ ასე, დიღო მაესტრო, იყავი ლალი, მხნე და დღეგრძელი და მაპატიე, შენზე სიმღერა ამაზე უკეთ რომ ვერ შეგძელი.

გვათხულონ რაწი იცვას

გაზაფხულის დარი იდგა მთაში თოვლი დნებოდა, დედა შვილის სინატრულით ღამის ცოცხლად კვდებოდა. მისი შვილი, თოფით ხელში, დუშმანს ეომებოდა, ის იბრძოდა ვაჟკაცურად და მტერს არ ნებდებოდა. აჭარისწყლის ხიდის თავზე მტერი ყველას ხვდებოდა, ვინც ისლამს არ მიიღებდა ქრისტეს რწმენით კვდებოდა და ქართველთა რწმენი სისხლით ჭიროხი წითლდებოდა... ჰოდა, ამ დროს ზოგიერთი მტერს მოყვრულად ხვდებოდა, არ იცოდა იმ საბრალომ, ალბათ რასაც შერებოდა, ანდა, საქართველოს ბედი სულ არ ენადვლებოდა... ეს ამბავი აჭარაში დიდი ხნის წინ ხდებოდა.

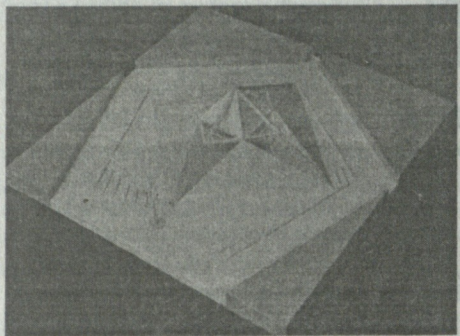

ჯვარსმა - ამაღლება

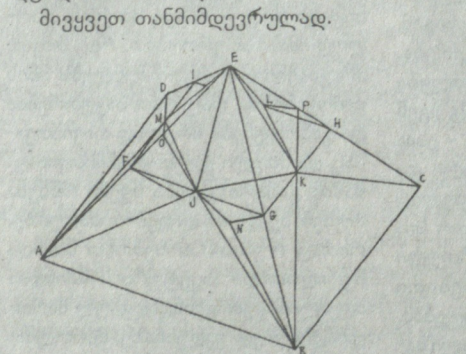
იმისათვის, რომ ადამიანმა მართებულად აღიქვას ამა თუ იმ ქვეყნის ცხოვრება...

ჯვარი - ვერტიკალური და ჰორიზონტალური მიმართულების ორი პერპენდიკულარულად გადაკვეთილი ხაზი...

ყოველივე ამან, ბუნებრივია, გამოვლინება პოვა ქართულ კულტურასა და დამწერლობაშიც...

ქრისტიანული კულტურის გავრცელებამ ჯვარს მრავალმხრივი განვითარება მოუტანა...

ქრისტიანული მსოფლიოს მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის მსვლელობის მხარდასაძრავად...

ცნობილია, რომ სწორი ხუთკუთხედი ვარსკვლავის ყოველი სხივი მომდევნო ოქროს კვეთის პროპორციით ყოფს...

ავილოთ სწორი ხუთკუთხედი და შევაერთოთ ხუთივე ქიმი ცენტრთან. მიღებული სამკუთხედების ფუძისა და გვერდების შეფარდება უდრის 1.1756-ს...

საფუძვლად ვიღებთ გარემოებას, რომ შექმნილი პირამიდის მოცულობა შეადგენს ქართული ასომთავრული ანბანის ჰემატრიულ მნიშვნელობათა ჯამს - 59995...

როგორც ცნობილია, ქართველი ერის ისტორიულ-კულტურული განვითარების მსვლელობაში ასომთავრული ანბანი შეცვალა მხედრულმა...

პირამიდის სამკუთხედი გვერდის სიმაღლე 49,8733652283 ვარსკვლავის სხივთა კვეთის შედეგად იყოფა პროპორციით 26,326356259 და 23,5470089693...

J, K, P, M წერტილების დონეზე შექმნათ ჰორიზონტალური სიბრტყე. ეს უკანასკნელი პირამიდას კვეთს F, G, H, I წერტილებში...

გავავლოთ შუალედური სიბრტყის FJHI გვერდების ცენტრიდან დიაგონალური ხაზები JKLM და შევაერთოთ ისინი წვერ E-სთან...

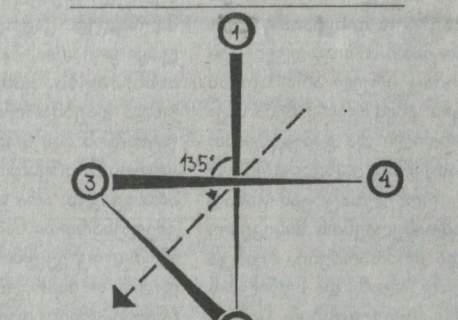
ამ დანაკლისის შევსებაში დაგვეხმარება ის მოკვეთილი კუთხოვანი ტეტრაედრები. მათზე გამავალი ვარსკვლავის ხაზები წიბოებს JE, KE, LE, ME ყოფს 19,0496781373 + 10,0564111116 = 29,1060892489 ნაწილებად...

მოცულობით 516,571073917 + 272,700202608 = 789,271276562 (თითოეული). სამი მათგანი-საგან ვიღებთ მცირე ქვედა ნაწილებს...

ამგვარად შექმნილი ნაგებობის მოცულობა საბოლოოდ ასე გამოიყურება: ტეტრაედრები ANBJ, BNCK, CNDL, ANDM - 7917,30083033 X 4 = 31669,2033213; უკუპირამიდა FGHIN - 7059,45688066; შემობრუნებული ზედა პირამიდა JKLME - 3157,08510611;

შეკვეცილი კუთხოვანი ტეტრაედრების მცირე ქვედა ნაწილები 272,700202608 X 3 = 818,100607824; ობსერვაციული სფეროსებრი სექტორების ორივე ნაწილი - 223,15408418.

***

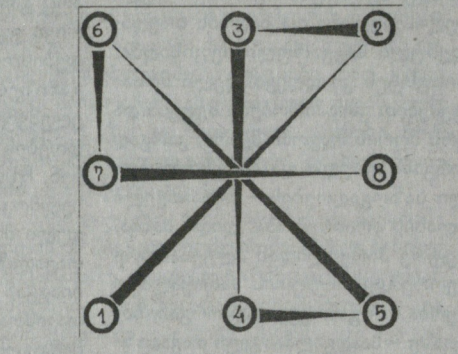
თეოლოგიის სფეროში ჩახედულ საზოგადოებას კარგად მოეხსენება თუ რა საფეხურზე გაიარა პირველის გადანერვის რიტუალმა...

კერძოდ. პირველის წერისას ხელს ვამოძრავებთ ჯერ ვერტიკალურად შუბლიდან მკერდზე და შემდეგ ერთი ბეჭიდან მეორეზე...

საქმე ის არის, რომ ვერტიკალური მოძრაობის დამთავრების შემდეგ ჰორიზონტალური მოძრაობის დასაწყებად ჩვენი ხელი მოძრაობს მკერდიდან მხრისაკენ...

ბებს, მათთან ერთად სწორედ სწორი კვეთის თავერული „ჯან“-ის ფორმის გამოყენებით 135-ით მოტრიალებულს თავისი ასწვრივი მდგომარეობიდან;

აქ უნდა გავისწავლოთ ის ხანა, როდესაც ამიერკავკასიის სამი ეკლესიის (საქართველო, სომხეთი და ალბანეთი) გამიჯვნის შემდეგ ამ რეგიონის საშუალო 45 გეოგრაფიულ ნიშნულზე აიგო ხუროთმოძღვრების მშვენიება „მცხეთის ჯვარი“...

ნახაზზე მოცემულია აღნიშნული გარემოების გამოსწორების გზა, როდესაც ხელის ერთი მოძრაობით ჩვენ შეგვიძლია გამოვსახოთ როგორც ერთი, ისე მეორე ჯვრის გამოსახულება...

ნახაზზე ასახულია, ასე ვთქვათ, მოდიფიცირებული ხელის მოძრაობის შედეგად ჩვენ ვიღებთ როგორც ორივე ჯვრის მართებულ გამოსახულებას...

მე სამოქალაქო პირი ვარ და, აქედან გამომდინარე, თავს ვერ მივცემ უფლებას, ჩვეურობითი საეკლესიო ცხოვრებაში, რომ შევთავაზო საზოგადოებას საუკუნეების განმავლობაში დამკვიდრებული პირველის გადანერვის ფორმის შეცვლას...

ამგვარად, გავასწორეთ რა Crux Decussata - „X“-ას ორიენტაცია, ჩვენ დავძლიეთ 45-ის გასამბაგებული 135-იანი მანძილი და მივალნიეთ ნიშნულს წყნარ ოკეანეში, საიდანაც დედამიწაზე იწყება დღე-ღამის დროის ათვლა.

არქიტექტორი მერაბ აბასაძე თბილისი, 2021

განსწორება ჩვენი გაზეთის წინა ნომერში გაიპარა შეცდომა: მათივე გვერდზე ფილოსოფოს შალვა ხიდაშელის ფოტოს ნაცვლად დაბეჭდილია ბოტანიკოს შალვა ხიდაშელის ფოტო.

მთავარი რედაქტორი ივანე ამირხანაშვილი მთავარი რედაქტორის მოადგილე ელისაბაძე მატარაძე ფინანსური მენეჯერი ქაიხაძე დემეტრეშვილი კომპიუტერული უზრუნველყოფა: ბალა გველასიანი, გიგია გარბაძე დიზაინერი-დამკაბადონებელი, გავრცელების სამსახური ვოლდეშარ ვანსკი

„ლიტერატურული საქართველო“ საბანკო ანგარიშის ნომერი: საქართველოს ბანკი, GE43BG000000161665862

ზანდუკელის №1; ტელ.: 293 69 77 E-Mail: litsaqrtvelo@yahoo.com

დაბეჭდილია შპს „საარი“ სტამბაში მისამართი: თბილისი, თევდორე მღვდლის 57

გამოდის პარასკეობით ISSN 1987-9806 91771987980005